

СИТУАЦЫЯ

Чаму паміраюць здаровыя людзі?

Бывае, што нейкі трагічны выпадок узрывае грамадства. Хаця такі выпадак і не адзіны, і ён не нейкі ўнікальны, не беспрэцэдэнтны. Так здарылася і з трагічнай смерцю пасля аперацыі па выпраўленні перагародкі носа жыхаркі Гродна Юлі Кубаравай.

...Сёння цяжка нават уявіць, што да 1982 года пластычныя аперацыі рабілі толькі ў Маскве. Толькі там былі адзіны на Савецкі Саюз навукова-даследчы інстытут касметалогіі, але аперацыі ў ім былі даступныя далёка не ўсім жадаючым.

— Прыватная клініка кампенсавала выдаткі на лячэнне і маральны ўрон? — Яны заплацілі за псуўку ў санаторый. Здароўе, канешне, не вярнуць. Я з задавальненнем аддаў бы ім тую кампенсацыю, толькі б вярнуць страчанае здароўе. Думаю, што размова ідзе прыкладна пра 35 000 — 40 000 долараў, бо яны заплацілі за рэабілітацыю, за ўсе медпрапараты і г.д. Але ў гэтай фірме было шмат заступнікаў. Дарчы, таго анестэзіёлага, які мяне ледзь не адправіў на той свет, потым прызначылі загадчыкам хірургічнага цэнтру. Восі і рабіце высновы.

Смерць 23-гадовай Юлі Кубаравай, якая так і не выкараскалася пасля аперацыі рынапластыкі, якую рабіла ў "Экамедсервісе", выклікала вялікі розгалас.

...У сваёй час экс-кандыдат на пасаду прэзідэнта Дамітрый Усё ледзь не заплаціў сваім жывіцём за такую ж аперацыю, якую зрабілі Юлі Кубаравай. У 2004 годзе ён прыйшоў у прыватны цэнтр "Сантэ", каб выправіць перагародку ў носе, а прыйшоў у сябе толькі праз паўтара месяца ў рэанімацыі ўсё той жа 4-й клінічнай бальніцы.

Палітык узгадвае: — У фірме "Сантэ" на Трасцянецкай працавалі не абы-хто, а медыкі з 2-й клінічнай бальніцы. Я прыйшоў на заплачаную аперацыю, зрабілі наркоз... Ужо потым я даведаўся, што мяне, беспрытомнага, перавезлі ў рэанімацыю 4-й клінікі. Я быў у коме паўтара месяца. Лежаў на штучнай вентыляцыі лёгкіх. Клінічную смерць канстатавалі шасць (!) разоў. Спынялася сэрца.

Чаму так здарылася? Я лічу, што мела месца перадазроўка наркозу. Але толмак так нікога і не вядома. Больш за тое, калі я знаходзіўся ў коме, урачы не раз хацелі адключыць апарат вентыляцыі лёгкіх. Гэта мая жонка не дазволіла, гэта яна рабіла ўсё, каб я жыў. Я прыйшоў у клініку на сваіх нагах. Важыў 120 кг, а пасля рэанімацыі — 70. Не мог рухаць ні нагой, ні рукой, не мог нават галаву трымаць. Наноў вучыўся і хадзіць, і размаўляць. Як дзіця быў — усюму трэба было вучыцца. Нават даваўся з лагадам займацца...

— Колькі спатрэбілася часу, каб цалкам аднавіцца? — А хто скажаў, што я аднавіўся? Нават не думаю, што аднавіўся на 80 працэнтаў. Хаця потым ляжаў і ў Акасакаўшчыне, і ў Зеленаградзе, дзе касманавты рэабілітацыю праходзіць, за мяжой быў у санаторыях... Тым не менш некаторыя паршэнні, калі мозг не атрымліваў кісларод, адбіліся назаўсёды. І з гэтым нічога не зробіш.

— Якім чынам вы аднавілі здароўе? — Яны перавезлі мяне ў санаторый у Зеленаградзе, дзе касманавты рэабілітацыю праходзіць, за мяжой быў у санаторыях... Тым не менш некаторыя паршэнні, калі мозг не атрымліваў кісларод, адбіліся назаўсёды. І з гэтым нічога не зробіш.

— Якім чынам вы аднавілі здароўе? — Яны перавезлі мяне ў санаторый у Зеленаградзе, дзе касманавты рэабілітацыю праходзіць, за мяжой быў у санаторыях... Тым не менш некаторыя паршэнні, калі мозг не атрымліваў кісларод, адбіліся назаўсёды. І з гэтым нічога не зробіш.

3-ЗА КРАТАУ

Павел СЕВЯРЫНЕЦ: Палітвязні выйдуць на званку

Палітык не верыць у хуткае вызваленне палітвязняў. І не спадзяецца выйсці на волю да заканчэння свайго тэрміну.

"Думаю, што ў хуткім часе вызвалення не адбудзецца, — выказаў Павел сваё меркаванне сайту charter97.org. — Па крайняй меры, да заканчэння тэрміну — у мяне гэта праз пяць з паловай месяцаў. Але ў большасці палітвязняў тэрміны большыя. Мне здаецца, што могуць выпусціць Дашкевіча ў жніўні і Францкевіча ў верасні "па званку", гэта значыць па заканчэнні тэрміну. У нейкіх вызваленні раней не вельмі верыцца. Восі калі б быў ціск унутры Беларусі, то можна было б пра нешта казаць. А спадзявацца толькі на Еўропу і дыялог, гэта, думаю, бессэнсоўна. Лукашэнка будзе паказваць сваю жорсткую пазіцыю ў адносінах да палітвязняў, яму патрэбны такі вобраз. Людзі, якіх ён трымае на вачах у астатніх у турме, патрэбныя яму для таго, каб іншыя баяліся".

Павел Севярынец адбывае пакарэнне ў спецкамендатуре №7 у вёсцы Куплі Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці. У маі 2011 года ён быў асуджаны на тры гады абмежавання волі па крмінальнай справе аб масавых беспарадках у Мінску 19 снежня 2010 года.

ЧУЛІ?

Парк таксі абновіцца?

Мінтранс Беларусі прапануе абмежаваць выкарыстанне аўтамабіляў у якасці таксі васьмі гадамі.

У ведамстве распрацаваны праект указа прэзідэнта "Аб некаторых пытаннях арганізацыі перавозак пасажыраў аўтамабілямі-таксі". У ім, дарчы, і ёсць норма, якая прадуладжвае з 1 мая 2014 года абмежаваць "срок эксплуатацыі аўтамабіляў-таксі васьмі гадамі з моманту выбаўра дадзеных транспартных сродкаў".

Мінтранс тлумачыць сваю прапанову клопатам пра бяспеку перавозак пасажыраў. І прыводзіць аргументы: у мінулым годзе 20% аўтамабіляў, якія эксплуатаваліся больш за 10 гадоў, пры тэхглядзе былі прызнаны неспраўнымі і не дапушчаны да ўдзелу ў дарожным руху. А 60% таксі ў Беларусі якраз-таксі і маюць тэрміны эксплуатацыі больш за 8 гадоў.

Аднак прапанова Мінтрансу выклікала супярэчлівыя меркаванні сярод экспертаў. Намеснік старшыні Беларускага кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў Сяргей Антусевіч, напрыклад, выказаў думку, што такім чынам Беларусь падтрымлівае расійскія вытворцы і калі такія правілы набудуць моц, на нашых дарогах можа стаць менш машын таксі, і частка людзей застанецца без працы.

— Пасля ўступлення Беларусі ў адзіную мытную прастору ў нас стала больш новых аўтамабіляў, — кажа Сяргей Антусевіч. — Натуральна, тыя, што ўжо ёсць, з кожным годам будуць старэць. Мы ўсё выдатна разумеам, што таксі — гэта машына, якая працуе кожны дзень, і пасля такой працы ад яе застаецца мала "жывога". І таксісты, якія не змогуць змяніць аўто, страціць працу. Грамада таксістаў будзе вымушана купіць новыя аўтамабілі тыпу "Лада Каліна", гэта значыць больш танныя, чым якіяныя японскія, немцаў і амерыканскія аўта такога ж класа. У гэтым сэнсе Беларусь бароніць інтарэсы Расіі".

Ганна ГАНЧАРЫК.

САЛІДАРНАСЦЬ

Кожны можа дапамагчы маці Юрыя Захаранкі

7 мая "Народная Воля" наведла маці былога міністра ўнутраных спраў Беларусі Юрыя Захаранкі, які знік 14 гадоў таму. Да зімы ў хату маці Захаранкі трэба газ, бо бабулі ўжо цяжка тапіць печку дрывамі. Але газ на пенсію не правядзеш...

Ля дома Ульяны Рыгораўны Захаранка ў гарадку Васілевічы Рэчыцкага раёна шуміць высокая, стромкая бяроза. Усе дрэвы на невялікім бацькоўскім падворку садзіў яе малодшы сын Юры. Зараз у гэтай мясціне, да заканчэння тэрміну ў староўм вясковым доме жыве толькі Ульяна Рыгораўна, якой зямлю спадчыніца 90 гадоў. Узрост ды гора адбіраюць сілы, здароўе. Старой дапамагаюць суседзі і далёкія сваякі.

"Я не сплю ночамі, зусім не сплю, — падаюць цяжкія словы. — Ён жа быў такі добры, такі працавіты... Гаспадар у мяне рана памёр, і хлопцы мае мяне дужа глядзелі. Усе казалі, якія сныны ў мяне добрыя, і садзіць, і капаць былі спрытныя. Нават калі ў людзі выбліска, ад працы не ўцякалі. Юра, бывала, як капаў, дык адразу выдро бульбы. Суседзі ідуць міма, бачаць, як ён працуе, і кожны кажа: "Юрыі Мікалаевіч — наш чалавек. Разам з намі на зямлі працуе".

Успаміны ды фотаздымкі — усё, што нагадвае зараз маці пра сына. У староўм альбомчыку фота апошніх гадоў — тут праваабаронцы, журналісты, паліткі, што наведваюць Ульяну Рыгораўну.

Следства па справе Юрыя Захаранкі ідзе ўжо 14 гадоў. Увесь гэты час Ульяна Рыгораўна чакае, шукае ў газетах звесткі, хоць і часта плача, хварэе ад таго навін. І доўга не гасіць у хаце святло — можа, Юра будзе вяртацца і так адразу зразумею, што мама яго чакае...

"Цяжка, але не тое, што я бяжусь памерці, — уздымае Ульяна Рыгораўна. — Мне так шкада, што я засталася, а іх няма. Калі б яны былі дрэнныя, дык яны ж былі залатыя дзеці. Ніхто ніколі на іх не скажа, што былі яны абы-якія".

7 мая, у чатырнаццатая ўгодкі знікнення Юрыя Захаранкі, у яго родным доме гучалі тосты і абяцанні. Абяцанні рана ці позна знайдуць тых, хто пазбавіў маці законнага права цешыцца з роднага сына.

"Я толькі не магу зразумець, за што яны так з Юрам? — шукае адказ Ульяна Рыгораўна. — Калі б мне казалі, што яго забраў, я заплытала б у тагу газ, лавака, чаму ён так зрабіў і дзе мой сын".

... Перад развітаннем яшчэ доўга размаўляем на лавачцы каля плота аб справах надзённых, праблемах і радасях. Трэба правесці да зімы ў тагу газ, бо бабулі ўжо цяжка тапіць печку дрывамі. Дый і не закупіць так

просты тры машыны дроў. Уся "дапамога" дзяржавы — мізэрная пенсія Ульяны Рыгораўны ў 2 мільёны 50 тысяч рублёў. Сваяка Ульяны Рыгораўны Люба, пра жыццё якой таксама можна напісаць кніжку, сама пагроху збірае грошы, каб вырашыць "газавае пытанне". Люба змгла ўжо змяніць некалькі вокнаў у старой хаце, але на газ патрэбны невярагодныя грошы — каля 20 мільёнаў.

Побач з Ульянай Рыгораўнай няма сына, які б дапамог, сагрэў і вырашыў усё пытанні. Хоць яны і не просіць дапамогі, але кожны з нас можа ве падтрымаць. Разам справа будзе зроблена.

Паштовы перавод можна адрправіць на адрас: 247550, Беларусь, Гомельская вобласць, Рэчыцкі раён, горад Васілевічы, вуліца Куйбышава, 10. Ульяна Рыгораўна Захаранка. Марыя МАЛЕВІЧ. Мінск—Васілевічы.

РЭБУС

Запазычыліся Венесуэле. На якую суму?

Аб'яднаная грамадзянская партыя накіравала зварот да беларускага ўрада, спрабуючы высветліць, колькі грошай Беларусь павінна вярнуць Венесуэле за пастаўкі нафты? Адказ за подпісам былога старшыні Нацыянальнага банка краіны, а зараз — намесніка старшыні ўрада Пятра Пракаповіча не дадаў яснасці ў гэтым пытанні.

Восі што паведзімі ў "Народнай Волі" старшыня АГП Аляксандр Лябедзька:

— Мы адраагавалі на інфармацыю, якая з'явілася ў інтэрнеце. Яе сутнасць наступная: Беларусь брала венесуэльскую нафту і за яе не расплачвалася. Пазыкі нібыта склалі 2,8 мільярда долараў. Гэта ж велізарная сума! Калі гэта праўда, то на практыцы мы, калі ўжо не банкруты, то ўпэўнены рухаемся ў гэтым напрамку. Улічваючы, што ні ўрад, ні "Чырвоны дом" не абверглі гэтую інфармацыю, мы ад партыі накіравалі запыт на імя Міхаіла Мясніковіча. Атрымалі адказ за подпісам Пятра Пракаповіча. Дарчы, гэта радасць, калі чыноўнік такога рангу бярэ на сябе

смеласць асабіста адказаць, бо звычайна ўсё абмяжоваецца загадкамі аддзелаў. Нам далі разгорнуты адказ пра стан знешніх даўгавых абавязкаў Беларусі. Што ж да пазык за нафту, то на гэты конт канкрэтнага адказу мы не атрымалі. Тры радкі, з якіх вынік не наступнае: "Крэдыт, атрыманы дзяржавай ад Венесуэлы, складае 500 мільёнаў долараў ЗША. Пляцэжы па ім робяцца своечасова ў межах плана па вонкавым абавязку". Застаецца незразумелым — ці гэта доўг за нафту, ці гэта нейкая асобная крэдытная лінія. Так што адказ ёсць, а пытанне ўсё ж застаецца.

Восі дык дзіўная сітуацыя! Беларусь, які толькі нарадзіўся, сёння ўжо мае доўг (па нашых падліках) 4438 долараў, і нават невялікія крэдыты ў 500 мільёнаў долараў, якія бярэ Лукашэнка ці Мясніковіч, вяртаць будучы не яны асабіста, вяртаць будучы грамадзяне Беларусі. Але дзе, хто і на якія ўмовах пазычае, мы не ведаем. І, падобна на тое, што ніхто не спытаецца рабіць гэтую інфармацыю адкрытай.

Дар'я СОЛТАН.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Жыццёвага зняволення не атрымалі

За гэтай судовай справай сачыў, бадай, увесь Гомель. На лаве падсудных апынуліся двое юнакоў — 19 і 18 гадоў, прычым паўналецце адзін са злачынцаў адначасова толькі 5 мая. Калі паглядзець на падсудных і пачытаць іх біяграфіі, то ніколі і не падумаеш, што яны маглі здзейсніць такое. Дзевятнаццацігадовы абвінавачаны, навучанец медкаледжа, цікавіўся псіхалогіяй, шмат чытаў, разбіраўся ў медыцыне, займаўся парусным спортам. Другі быў членам БРСМ, вучыўся ў Гомельскім каледжы машынабудавання. А судзілі іх за забойства. Жорсткае, спланаванае.

Позна вечарам 20 ліпеня мінулага года яны папрасілі знямага студэнта пусціць іх у кватэру асобных пасля дажджу. Калі званілі ў дзверы, то ўжо мелі пры сабе нажы, пальчаткі, каб не пакінуць адбіткі пальцаў, глокосу (паходзіць з тлумачэння абвінавачаных, каб "паскорыць рэакцыю") і пераць, каб міліцэйскі сабак не ўнохаў след.

Сваёй ахвярай яны абралі адзінага сына ў бацькоў. Хлопец з залатым медалём скончыў навучную ўстанову, быў адным з лепшых студэнтаў першага курса Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту. Пускаючы ў кватэру начных гасцей, ён, вядома, і ўявіць не мог сапраўднаму мэтэ іх візіту.

Злачынчы жорстка збілі маладога чалавека. Іх здабычай сталі 1,3 мільёна рублёў, стары ноўтбук, мабільныя тэлефоны, ліхтарыкі, парасон, шаркваткі, туплі. Восі такая цана жыцця 17-довага юнака.

У судзе абвінавачаныя паўнацэнна прызналі сваю вину. Выступаючы з апошнім словам, 17-гадовы абвінавачаны папрасіў прабаўня ў свайго ігар ЗАЛЕКІ.

ЖЫЛЬЕ

Можно ли снять однокомнатную квартиру за 100 долларов в месяц?

Белорусские власти взяли курс на строительство арендного жилья. За 5 лет планируется построить не менее 1 млн кв.м арендного жилья, к 2015 году только в столице должно быть построено 3 тысячи арендных квартир. По мнению чиновников, это разрядит ситуацию на рынке жилья, у белорусов, нуждающихся в собственных квартирах, но не имеющих возможность построить собственную квартиру, появится возможность ее снимать за относительно невысокую цену.

Во всяком случае в разы ниже коммерческой. Сегодня агентства недвижимости однокомнатную квартиру в Минске предлагают по цене от 250 долларов, а в арендном государственном доме месяц проживания в такой же по метражу квартире стоит от 50 до 150. Но таких квартир очень мало. Например, в Минске в статус арендных переведено всего лишь около 200 государственных квартир. Снять их могут только очеренники. При этом те, которые стоят в очереди на жилье с 1980-х годов. Когда арендного жилья будет построено больше, шансы его снять появятся не только у тех, кто стоит в очереди на строительство жи-

лья. Более того, чиновники настаивают, что арендное жилье создаст конкуренцию частному рынку недвижимости, и даже собьёт цены на аренду жилья. Действительно, так ли выгодно людям и государству арендное жилье? Председатель совета Белорусской ассоциации "Недвижимость" Николай Простолупов считает, что на куплю-продажу, на рынок собственности оно никак не повлияет. "Точно так же, как не повлияет и на существующий рынок арендного жилья, — заявил эксперт. — В Минске, по моему, 40 тысяч квартир, которые официально сдаются в аренду. Они построены здесь 3 тысячи квартир. Это не те масштабы,

которые могут повлиять на рынок аренды, а тем более на рынок жилья. Это обычный социальный заказ для определенной категории граждан — творческой интеллигенции, научной интеллигенции и других людей, у которых нет возможности много зарабатывать, как у тех, кто, например, занимается бизнесом. Наверное, это правильное решение. Хотя, мне кажется, можно было этим людям дать льготные кредиты под 5 процентов годовых, чтобы люди все-таки были собственниками жилья. Собственник есть собственник"

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА

«Под шинелью у меня были резиновые ботинки на каблучке»

За толстыми линзами очков — доверчиво распахнутые глаза с легкой смешинкой в глубине. Голос звонкий — как будто ей 20, а не 90 с хвостиком. — Подойдите поближе! А то я даже через очки плохо вижу! Говорят, это беда всех зенитчиц. Вот так мы познакомилась с Валентиной Васильевной Занюковой более 10 лет назад. Но ни взгляд, ни голос с тех пор не изменились.

Завуч в школе — талия рюмочкой

— До войны я жила с родителями в самом центре Ленинграда, на Невском проспекте. Окончила школу — легендарную 20-ю, что размещалась в здании бывшего филиала Института благородных девиц. Преподдавали там многие классные дамы из Смольного. Завуча до сих пор помню: талия рюмочкой, платье длинное, волосы с проседью забраны на затылке в тугой узел, на носу пенсне. Только посмотрит на нас — оробеем, как мышки. Умела дисциплину держать, и традиции, и из прошлых времен стили! Каждый день на двойных мраморных лестницах дежурил назначенный класс: никакая беготня, давки, шума. В резных шкафах — чудесная библиотека. Мы зачитывались книгами Лидии Чарской о жизни институток Смольного. Два спортивных зала, сад, зал для танцев — представляете, мы даже танго и фокстроты танцевать учились! А какие знания здесь давали! При поступлении в институт аттестат нашей школы считался крепким.

Родители переехали в Ленинград из местечка Усвяты, что в 60 километрах от Невеля. Отец, Василий Нилевич Занюков, воевал в Красной Армии, а потом до самой смерти работал на заводе имени Сталина плотником. Довоенный портрет его в многотиражной газете «Сталинец» храню до сих пор. А маму звали Татьяна Александровна, в 16 лет она пошла доить коров в поместье Родзянко, крупного царского чиновника. Когда родилась я, бабушка хотела назвать меня по святцам Валерией. Но родители уперлись: только Валентина! Мама работала на парфюмерной фабрике «Тэжэ», ставшей потом «Северным сиянием». Доросла до бригадира, мастера, а с 1942-го по 1952 год руководила цехом. С четырьмя классами образования. Но в уме могла быстрее подсчитать, чем я со своим институтским дипломом на бумажке.

Закрылась от немецкого самолета портфелем

— Когда началась война, мы с подружкой Лидой Адрианчиковой сдавали выпускные экзамены в школе, хотели поступить в авиационный техникум. Но вместо этого пришлось строить вдоль Международного проспекта амбразуры для снайперов и пулеметчиков. Помню, как от цемента начала слезать кожа, и мама надавала мне всяких тряпок. А потом вместе с преподавателем математики нас отправили под Красное село рыть окопы. Только достали лопаты — команда: разойтись. Прямо над головой немецкие самолеты — я даже лицо летчика улыбающегося разглядела. У

меня в руках портфель с полтенцем и бельем. Прикрыла макушку, гляжу: преподаватель миску алюминиевую тоже на голову надел. Это сейчас смешно, а тогда было не до смеха. Пешком возвращались в город, немцы над нами пролетали, но не стреляли, только листовки бросали. Помню текст: «Ленинградские дамочки, не ройте нам ямки. Все равно ваши ямки пройдут наши таночки!».

Студень из человечины

— Воду мы привозили из Фонтанки. Кипятили, сжигая все, что можно. Потому что в речку ленинградцы сбрасывали всякий мусор. А с наступлением весны в городе объявили месячник чистоты — чтобы предотвратить эпидемию. И ленинградцы все, кто мог, вышли убирать дворы. Трупы складывали в штабеля — машины увозили их в братские могилы. И город был вычищен!

— Ваша семья дождалась Победы? — спрашиваю Валентину Васильевну.

— Отец умер 4 февраля 1942 года, пережив самые страшные месяцы блокады. Принес с работы стоярного клея, попросил сварить. Ко мне как раз пришла подружка Лида — угостили и ее. А потом лег в постель, сказал, что мерзнет, попросил нас прилечь

ла, опилки. Перед войной в порту скопилось много отходов текстильной промышленности — не успели сжечь в печах. И химикки нашли способ переработать их для использования в пищу. Знаете, как выглядел 125-граммовый кусочек хлеба? Как спичечный коробок. Или детская лепешка из глины. Он даже на ошупь такой был: влажный и глинистый. Но именно хлеба просили все — не мяса и не рыбы. Вы, наверно, читали, что ленинградцы ели... Я киваю, стараясь не отвести взгляд.

— На улицах валялись трупы, мягкие места у них были обрезами. Я до сих пор не ем студня — не могу его видеть. Потому что находились люди, которые варили студень и продавали его... — Из человечины варили? — уточняю.

— А больше не из чего было. Котов и собак сразу переловили. Птиц не стало. Единственные, кто уцелел, — мыши и крысы. Им-то питания хватало: трупы валялись всюду. И некоторые люди стали брать с крыс пример. Мы, бывшие ленинградцы-блокадники, при встречах делимся пережитым. Одна женщина мне рассказала, как жильцы дома организовали в подвале пункт по варке студня. А у второй отец перед смертью попросил прощения за студень, объяснив, что хотел спасти их, детей, мальчиков. Ох, давайте лучше говорить про людей высшего класса.

— Конечно, — с облегчением соглашаюсь я.

Валентина Занюкова (стоит 2-я справа) среди зенитчиц под Ленинградом. 1943 г.

каться — зимой же рано темно. Стоим, на Литейном наледь — видим, бомба попала в водопровод, вода залила проспект и замерзла. Вдруг показывается машина, попала на лед и застряла. Шофер вертелся так и этак, а потом подходит к нашей очереди. Просит: помогите толкнуть. А нас там человек сорок стояло. И вот эти теньки идут толкнуть машину. По пути спрашиваем шофера: куда едет? Отвечает: «В сторону Финляндии летчиком везу шоколад». Он один в машине, вокруг толпа голодных людей. И они толкают грузовик, и он уезжает, а очередь возвращается к продавщице, на простых детских саночках везет два пакета с хлебом. Открывает магазин, нарезает по 125 граммов. И все спокойно получают свой кусочек и уходят. Это в январе сорок второго года было. Знаете, когда я в наше время видела, как люди дрались в очереди за батонами, плакала. А если бы такое тогда? От этих шоколадок бы ничего не осталось. И никого бы не нашли. После того, что мы ели, шоколад вообще чудом был.

Валентина Васильевна замолкает. И я тоже молчу. Потому что мне кажется, я тоже мерзну в той голодной толпе, толкаю машину, а потом жду свою пайку... — Мы пробовали не только клей варить — и ремни тоже. Бесполозно: ремни так химией обработаны, что жевать невозможно. А когда началась весенняя оттепель, вся трава в Ленинграде была съедена. Никто не смотрел, съедобная или нет. Чем больше корешок, тем лучше. Были и отравления, и цинга. У всех

блокадников зубы из-за этого плохие. Аптеки привозили и раздавали хвою. Тогда нам медики сказали, что с возрастом возникнут проблемы с головой. Правду сказали: все мои тетти больные. Может, меня, тьфу-тьфу, Бог помилует, а может, такая же участь постигнет. Не хотелось бы разум потерять и стать обузой.

Щи из хряпы

— В январе 1942 года я записалась на двухмесячные курсы снайперов. Поселили нас в казарме. Подъем в шесть утра, отбой в 10 вечера. Целый день занятия — прямо на берегу запертой Невы. И ни у кого из полусотни курсисток не оказалось денег на казарму. До войны мы целовали в резиновых ботинках на каблучке, в которые вставлялись матерчатые туфельки — назывались они прюнеульями. Эти сапожки мне и принесла мама в казарму. У остальных девушек примерно такая же обувь. Телых штанов тоже не было, обычные хлопчатобумажные чулки. Но никто не заболел. На обед нам давали щи из хряпы. Так мы называли наружные листья капусты, ободранные с кочанов и засоленные осенью. А еще суп из фасоли. Разливали его из большой кастрюли по тарелкам, кладя в каждую по одной фасолинке.

После окончания курсов меня отправили в зенитчицы. Наша батарея должна была не пропускать вражеские самолеты к Ленинграду. Чтобы отличить их от своих, выдали бинокли, специальные карточки с силуэтами. Самым легким для опознавания был «Юнкерс-88»: он блестел на солнце передней застекленной частью. За годы войны я научилась различать их не только на глаз, но и по звуку. У наших самолетов звук был добрый-добрый. А у фашистских — злой гул. В сорок пятом стало спокойнее: никаких вражеских налетов, только летящие на Москву делегации. Нас в таких случаях предупреждали: готовьтесь мирный перелет, орудия закрыть, всем в землянки. Лишь

командир оставался на поверхности.

Вместо геологов — в технологи

— В июле сорок пятого я демобилизовалась. Ментала о Горном институте, а поступила в химико-фармацевтический. Куда было в мои годы идти в геологи? За десять дней подготовилась и сдала все экзамены без «троек». Потом, чтобы не резать лягушек, переехала на открывшийся технологический факультет, но лягушек все равно пришлось мучить. А потом судьба буквально толкнула меня в Минск. Я опоздала на распределение и не получила места в Ленинграде. Члены комиссии уехали: через три года вернется. Но в Минске я вышла замуж. И осталась здесь.

***

Валентина вышла замуж за хорошего парня Сергея Яценко, механика пенициллинового, как тогда говорили, завода, ставшего ныне «Белмедпрепаратами». Жили душа в душу, родили двух дочерей. В 1979 году ушла на пенсию — с достаточно высокой должностью замначальника центральной заводской лаборатории. Супруг умер — портрет его стоит на комодке.

— Мои мужчины помогают мне в трудную минуту, — говорит она. — На фронте знаешь, как было? Принесли мне как-то сон, что явился отец и поцеловал меня. Слово предупредил о чем-то. И вот вспоминаю мы в землянке боевой ливень, а на секунду выбежала наверх — а на том месте уже воронка. — Валентина Васильевна вопросительно смотрит на меня сквозь свои толстенные линзы.

— Я верю в ангелов-хранителей, — киваю я головой. И мы обе улыбаемся. Ангелам-хранителям нравятся, когда люди улыбаются.

Людмила СЕЛЕЦКАЯ.

СТАЛІЦА

Третья линия минского метро запустит в 2017 году

У гэтым годзе будзе заддзена ў эксплуатацыю станцыя «Малінаўка», будаўніцтва якой вядзецца на другой лініі. Што тычыцца трэцяй лініі метро, то цяпер завяршаецца прапрацоўка праектнай дакументацыі першага ўчастка гэтай лініі. У першы пускавы комплекс першага ўчастка трэцяй лініі ўвойдуць 4 станцыі: «Кавальская слабада» (скрыжаванне вул.Жукоўскага і вул.Варанянскага), «Вакзальная» (ля чыгуначнага вакзала, перасадка на станцыю «Плошча Леніна»), «Плошча Францішка Багушэвіча» (скрыжаванне вул.К.Цэткін і вул.Нямігі), «Юбілейная плошча» (на Юбілейнай плошчы, перасадка на станцыю «Фрунзенская»). Дарэчы, прынята рашэнне стварыць «Вакзальная» выканец з наземным вестыбулем, што дазволіць скараціць выдаткі на будаўніцтва.

...Падстанцыі Хуткай медыцынскай дапамогі — у 2015-м

Да 2015 года ў Мінску запланавана будаўніцтва падстанцый Службы «103» у жылых раёнах Лошыца, Малінаўка, а таксама на 9-м кіламетры (вуліца Герояў 120-й дывізіі). У гэтым годзе павіна завяршыцца будаўніцтва падстанцый ў Каменнай Горцы. Сёння сталічная Служба «103» прадстаўлена 9 падстанцыямі, размешчанымі ў розных раёнах Мінска.

Парковачных месцаў стане больш

У кожным раёне Мінска ў 2013 годзе трэба будзе стварыць 2 тыс. парковачных месцаў, завяў старшыня Мінгарвыканкама Мікалай Ладуцка.

Паводле яго слоў, у сталіцы на сённяшні дзень налічваецца больш за 800 тыс. аўтамабіляў. Пры гэтым колькасць тэхнікі пастаянна расце.

РЭГІСТРАТУРА

Сумнае лідарства

У Беларусі захворванне інсультам у 2—2,5 разы вышэй, чым у еўрапейскіх краінах. Інсульт займае трэцяе месца сярод прычын смерці і першае сярод прычын інваліднасці. Пра гэта на міжнародным сімпозіумі па медыцыне ў Мінску гаварылі спецыялісты.

Суадносіны ішэмічнага (выкліканы тромбам) і гемаграгічнага інсульту складаюць 5:1.

БЫЛО

Сюрпріз генерала Соколовскаго маршалу Кейтелю

Когда-то Вячаслав Вольскі быў карэспандэнтам газеты «Советская Армия», якая выдавалася в групе советских войск в Германии (ГСВГ). Сёння он вспоминает об одной из своих командировок.

Накануне Н-ской годовщины нашей Победы над гитлеровскай Германіей мяня камандіравалі зраць рэпартаж на Карлхорста, прыгарада Берліна, гдзе была поставлена последняя точка в той страшной, смертоноснай войне — подписан акт о безоговорочной капитуляции агрессора. Почти через 20 лет после победных залпов страсти уже угеллись, интерес к тем событиям поубавился. Я особого ажитажа в Карлхорсте и его музее, где был подписан исторический Акт, не наблюдал: были редкие и небольшие группы туристов. Но с этого посещения музея мне особенно запомнились два факта, о которых мне рассказзал его директор, наш подполковник. При входе в музей он обратил мое внимание на скульптурную группу: мужчина, немецкий бюргер-крестьянин, воткнул вилы в ощерившую пасть разъяренного волка, который, по замыслу скульптора, залез в овчарню. Эту скульптуру где-то в окрестностях Берлина увидел генерал-белорус Соколовский, который тогда был начальником штаба 1-го Белорусского фронта во главе с маршалом Жуковым. Соколовский и привез ее к зданию, где должно было состояться подписание Акта. Смысл этой затеи ге-

нерала был в том, чтобы ткнуть носом немецкую делегацию — гитлеровских генералов, возглавляемых Кейтелем, — что происходит с хищником, который зарится на чужое добро. Кейтеля с его сворой заставили стоять у этой скульптуры часа два, пока съезжались делегации стран-союзниц: США, Англии и Франции и шли последние приготовления к процедуре подписания Акта. Видимо, потом Кейтелю и его своре долго мерещился и этот бюргер с вилами, и этот волк... А второй факт из рассказа директора музея заключался в следующем. Та скатерть зеленого цвета, накрывавшая длинный стол, за которым сидели делегации союзников после подписания Акта, была разорвана в ключа на сувениры журналистской братией. Конечно, с инициативой при этом выступили акулы пера — западники. Ведь наши, советские, для того чтобы рвать скатерть в доме, да еще с такого стола, где все должно было быть святым и оставаться таковым до «второго пришествия», никогда бы не додумались. Ну а раз пошел такой раздор, то кое-что и из них урвал своей клочок такой скатерти: так, на всякий случай, чтобы пригодилась...

Вячеслав ВОЛЬСКИЙ.

ХОБІ

Пенсіянерка з Мінска лечыць сябе... фотакарткамі акцёраў

Святлана Пятроўна Дзедун 57 гадоў збірае фотакарткі акцёраў. Сёння ў яе калекцыі каля 38 тысяч фота!

Святлана Пятроўна сустракае мяне ў сваёй кватэры і прадаваць у «святыя святых» — пайку, палову якага займаюць альбомы з экспанатамі.

— У сем гадоў пачала збіраць фотакарткі, — успамінае яна. — Сама я з Чэрвеня, і, натуральна, што ў правінцы дзяўчыны хацелася быць падобнай на куміраў эстрады і кіно. Купіла адну картку, другую... З гадамі захапленне стала яшчэ больш моцным. Мясце цікавіла не проста прыгожая фотакартка, але я даведалася ўсё пра таго ці іншага акцёра. Таму, напрыклад, Сяргей Марцінсон буй мне бліжэй, чым прыгажун Павел Кадлачнікаў ці Уладлен Давыдаў. Рына Зялё-

ная вельмі падабалася, Эліна Быстрыцкая... Раней картка каштавала недзе 70 капеек, таму даводзілася эканоміць тры грошы, што давалі бацькі на прысмакі.

Святлана Пятроўна распавядае, што захапленне захапленнем, але за акцёра ніколі не марыла выйсці замуж. Ды і як за яго выйдзеш, калі падабаўся француз Жан Марэ? І сама ў актрысы не падалася.

— У нас у сям'і было пяцёрка дзяцей. Я — самая старэйшая. Тата захварэў на рак, у 46 гадоў памёр... Аб тым, каб некуды пасупціць, наогул размова не ішла, трэба ж было маме дапамагач малых на ногі падымаш. Пазней ужо закончыла вучылішча, пайш-

ла працаваць на гадзіннікавы завод, затым — на чыгунку.

Фотакарткі Святлане Пятроўне дапамагалі збіраць дзеці, знаёмыя, нават Клуб калекцыянераў, які знаходзіцца ў Палацы культуры чыгуначнікаў. Час ад часу жанчына праглядае сваю калекцыю, каб... паправіць зда-роўе.

— Ведаеце, мне таблеткі не патрэбны, — прызнаецца яна. — Калі нервы ці ціск падымаюцца, галава пачынае балець, я бяру адзін альбом, другі — і гартаю. Усё! Боль праходзіць, і самаадчуванне нармальнае. Як быццам цуд нейкі ідзе ад гэтых фотакартак, станоучая энергія. Мне некартава кажуць: «Ты са сваёй калекцыяй знаходзішся ў акружэнні

нябожчыкаў. Бо ў цябе вельмі шмат карткаў людзей, якіх ужо няма ў жывых. Пазабаўся ад іх!» А навошта мне пазабаўляцца, калі я сябе цудоўна адчуваю ў такой кампаніі.

— Можна, вы і іншых людзей спрабавалі лячыць?

— Шчыра кажучы, жадаючых асабліва шмат не было. Цярпення ў людзей не хапае гартаць усё альбомы. Але не хочучы — і не хочучы. Я ж магу праглядаць іх бясконца.

Суразмоўца кажа, што асабіста з акцёрамі яна ні з кім не была знаёма, і аўтографу ў іх не брала. Але кветкі беларускаму і савецкаму акцёру Анатолю Качанаву падарыла падчас адной з сустрэч.

Дарэчы, Святлана Пятроўна даволі крытычна ацэньвае сённяшніх беларускіх «зорак» кіно і эстрады.

— Няма яркіх асоб, перавяліся, — кажа яна. — Напрыклад, прозвішча нейкай спявачкі на слыху, але выйдзіце на вуліцу і папрасіце людзей, каб яны хоць адну песню праспявалі гэтай «зоркі». Добра, калі наогул назву песні ўспомняць. У кіно амаль тая ж карціна. Паглядзіш нейкі фільм ці серыял і заўтра не ўспомніш ні што там было, ні хто там быў. Таму я ў сваю калекцыю такіх нават не бяру...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

РЭЗНАНС

У нумары за 29 студзеня гэтага года "Народная Воля" змясціла фотаздымак шэльды на будынку рэзідэнцыі пэналяўнага Рэспублікі Федэрацыі Аляксандра Сурыкава ў Мінску па вуліцы Камуністычнай. На ёй афіцыйная назва нашай краіны выведзена як "Белоруссия", што не адпавядае не толькі беларускаму, а і расійскаму дзяржаўнаму стандарту.

Аб выкарыстанні назвы Рэспубліка Беларусь

У сувязі з пісьмом рэдакцыі газеты "Народная Воля" ад 04.02.2013 г. №01-08/26 філіял "Інстытут мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы" Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі наведваюць наступнае.

Рэспубліка Беларусь (Беларусь) — Рэспубліка Беларусь (Беларусь). Такім чынам, напісанне нашай краіны Беларусь (па-беларуску і па-руску) цалкам адпавядае Асноўнаму Закону.

беларускай дзяржавы на рускай мове — Рэспубліка Беларусь, скарачана — Беларусь. Адпаведна і інстытутам рускай мовы імя В.У.Вінаградова Расійскай акадэміі навук. Так, у лютым 2011 года ў лісьме за подпісам загадчыка аддзела сучаснай рускай мовы дадзенай установы доктара філалагічных навук, прафесара Л.П.Крысіна была выказана наступная афіцыйная версія ініцыятыва: "Оба наименования — Белоруссия и Беларусь — имеют право на существование и употребление в современном русском литературном языке. Однако эти наименования имеют разный функциональный статус: Беларусь, наряду с наименованием государства Република Беларусь, — официальное название государства, зафиксированное в дипломатических документах на русском языке. Следовательно, во всех официальных ситуациях и официальных текстах можно рекомендовать употребление наименования Беларусь (или Република Беларусь). Это касается таких функциональных сфер использования русского языка, как законодотчество, публичные выступления в парламенте и других официальных учреждениях, наука, образование, средства массовой информации и др. Белоруссия — неофициальное наименование. Оно употребляется преимущественно в бытовой сфере общения..."

У Расіі, адносна ад Беларусі, на сённяшні дзень ужываюцца два варыянты наймення нашай дзяржавы: традыцыйны (замцаваны ў савецкіх часах) Беларусія і новы ў адпаведнасці з беларускім заканадаўствам — Беларусь. Варыянт Беларусія характэрны ў асноўным для рэспубліканскага стылю і сродкаў масавай інфармацыі. Варыянт Беларусь пераважае ў афіцыйных дакументах, у афіцыйных і публічных сферах, а таксама ў замежнай дыпламатыі і міжнароднай арганізацыі, у тым ліку ў галіне ўважлівых захадаў ў стандартызацыі назвы нашай дзяржавы расійскім бокам ужо былі зроблены: пастановай "Аб прыняцці ў ўважлівым і ўважлівым агульнарасійскага класіфікатара краін свету" Дзяржаўнага камітэта Расійскай Федэрацыі па стандартызацыі і метралогіі ад 14 снежня 2001 года № 529 уведзены ў дзейнасць стандарт, у адпаведнасці з якім поўная назва

беларускай дзяржавы на рускай мове — Рэспубліка Беларусь, скарачана — Беларусь. Адпаведна і інстытутам рускай мовы імя В.У.Вінаградова Расійскай акадэміі навук. Так, у лютым 2011 года ў лісьме за подпісам загадчыка аддзела сучаснай рускай мовы дадзенай установы доктара філалагічных навук, прафесара Л.П.Крысіна была выказана наступная афіцыйная версія ініцыятыва: "Оба наименования — Белоруссия и Беларусь — имеют право на существование и употребление в современном русском литературном языке. Однако эти наименования имеют разный функциональный статус: Беларусь, наряду с наименованием государства Република Беларусь, — официальное название государства, зафиксированное в дипломатических документах на русском языке. Следовательно, во всех официальных ситуациях и официальных текстах можно рекомендовать употребление наименования Беларусь (или Република Беларусь). Это касается таких функциональных сфер использования русского языка, как законодотчество, публичные выступления в парламенте и других официальных учреждениях, наука, образование, средства массовой информации и др. Белоруссия — неофициальное наименование. Оно употребляется преимущественно в бытовой сфере общения..."

Таму абсалютна правамерным і палітычна карэктным у афіцыйных і іншых тэкстах на рускай мове з'яўляецца напісанне назвы нашай краіны Рэспубліка Беларусь (Беларусь).

ВОДГУК

Спадар Вусовіч мае рацыю...

Добры дзень, "Народная Воля"! Прачытаўшы артыкул "Як Антось Вусовіч змагаецца з шавінізмам", яго ліст да Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусі, хачу адзначыць, што адразу выкладзены на паверхню шэраг неабсягальных праяў у нашым грамадстве, якія існуюць, але ўлады быццам бы іх не заўважаюць.

Больш таго, у некаторых выпадках дзеянні ўлад спрыяюць існаванню, як, напрыклад, перавагу рускай мовы над беларускай. І гэта нягледзячы на тое, што ў дзеючай зараз Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь зусім адсутнічае хоць якая норма перавагі адной мовы над другой, бо абедзве мовы маюць аднолькавы статус. З гэтай прычыны нават просты чалавек, прыехаўшы з Расіі ў Беларусь (а я являюся, ім створаны рэўныя ўмовы) адразу лічыць сябе гаспадаром у Беларусі, бо тут "руская земля і рускі язык". Такіх асоб раздзяляе і беларуская мова, якую яны паталягаюць не хочучы успрымаць, і людзі, якія гэтай мовай карыстаюцца. Бо з пункту гледжання рускага чалавека на нашай зямлі няма беларусаў: тут толькі "пшэкі і жыды", якіх сапраўды трэба "біць, ваяваць, страляць".

Тут варта адзначыць, адкуль растуць карані гэтага рускага ваяўнічага шавінізму. У 1991 годзе ўсім савецкім людзям прыўлам было нададзена грамадзянства Рэспублікі Беларусь, гэта значыць як каронным жыхарам, так і закінутым воляй лёсу на гэтую зямлю за савецкім часам "валягам", для якіх нацыянальнае каштоўнасці не мелі ніякага значэння. Яны жылі ў асяродку рускай культуры і рускага "языка" і не палчылі сваім абавязкам стаць грамадзянамі Рэспублікі Беларусі, павяжаў Канстытуцыю Беларусі і яе законы, аберагаў суверэнітэт, ведаць і шанавалі моладца пагадзіцца. Акрамя таго, неабходна ўлічваць, што дадзена была менавіта шавінізму, а не толькі ў прававой і мованазнай сферы, але і краёвае этнічную сферу: павага да афіцыйна замцаванай назвы з'яўляецца праяўленнем павагі да краіны, яе законаў і яе народа.

І.Л.КАПЫЛОЎ, вучоны сакратар філіяла "Інстытут мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы" Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, старшыня Рэспубліканскай тапанімічнай камісіі пры НАН Беларусі.

ГЛАС НАРОДА

Прадагаю правесці тшчательную проверку ОАО «Звенячи»

Недаўно А.Г.Лукашэнка сказаў: "В связи с тем, что я поручил заниматься вопросами антикоррупционных действий, мне все больше и больше докладывают о ненормальной деятельности отдельных наших руководителей. Решения будут мгновенными и однозначными. И не будет того, что вот это простое нарушение, — ну, поохотился человек, убил он лося или кабана, давайте его простим. Ну, а вот тут в энергетике сотни миллионов долларов потеряно из-за несвоевременности ввода энергоёмких объектов или же нерационального использования инвестиционных средств — вот это действительно преступление. Нет, в обоих случаях преступления, и по каждому — своя статья".

му хазяйству Г.А.Анісенко. Я задаў пытанне па паводу невернай інфармацыі (публікавалася ў газеце "Наша Талачышчына") о вывозе на поля 12 тысяч тонн органики. На самом деле деле вывезено всего полторы тысячи тонн. Второй мой вопрос был о том, что по рапорту 90% процентов сельхозтехники готово к посевной, но на самом деле никакой подготовки вообще не было. Я, например, работал на неисправном погрузчике "Амкорд" без техосмотра. Анісенко не смог мне ответить на этот вопрос, а спустя несколько дней меня... уволили с работы, хотя контракт мой еще не закончился. Больше того, технику у меня никто не принимал, акт о расходе топлива не составлял. Мне даже не дали забрать мои личные вещи — инструмент, инструменты, которые я купил за свои деньги. Не рассчитался и за купленный мной тосол на сумму 450 тысяч рублей, хотя чек у меня имеется.

В связи с этим я предлагаю провести тщательную проверку ОАО "Звенячи" в Толочинском районе Витебской области. Два года назад более 40 человек нашего предприятия написали коллективное письмо в СМИ о массовых нарушениях, о том, что руководство хозяйства превратило его в свою контору. После публикации в газете "7 Дней", "Народная Воля", "Витебский рабочий" управлением ведомственного контроля Витебского облисполкома была проведена ревизия ОАО "Звенячи". И было выявлено: в результате ненадлежащего исполнения своих должностных обязанностей бывшим председателем Н.В.Руденко (явные нарушения требований трудового законодательства, повлекшие излишние выплаты заработной платы) кооперативу причинен вред на сумму в 10 тысяч долларов. Данный акт ревизии был направлен в ОВД Толочинского района для привлечения виновных к ответственности. Прошло время, но незаконно устроенная на работу Р.Г.Лукашевич как работала, так и работает, занимая одновременно несколько должностей — инспектора отдела кадров, секретаря и кассира. При этом она так и не вернула неза-

Справедливо ли это, что в начале уборочной, когда каждый работник на счету, занимаюсь мнением, меня выгнали как... пьянчик? А ведь я еще в детстве, с 12 лет, работал в этом колхозе в летний период. Мой отец был председателем колхоза сразу после войны, вывел его в передовики. У меня вообще нет вредных привычек, а это сейчас редкость для деревни. Во время уборочной я работал без выходных по 12 и больше часов, а мне не дали даже положенные по контракту 450 кг зерна. Сейчас — во время посевной — я сижу без дела. А почему? Да потому, что в Толочинском районе круговая порука: райисполком, милиция, прокуратура покрывают руководство ОАО "Звенячи".

кожно выплаченные деньги. Более того, как инспектор отдела кадров она оформляет на работу "мертвые души". Например, мать экономки О.В.Липтинской была оформлена техником на полную ставку, хотя живет и работает в другом месте. Также фактично был оформлен некто Виталий Сузын, который на самом деле работал в России. Кто получал его зарплату — не понятно, однако Сузын засчитывался "рабочий" стаж. Только после моего обращения в прокуратуру Толочинского района данные лица были уволены.

Почему я предлагаю провести по-новому тщательную проверку ОАО "Звенячи"? Во-первых, после предыдущей проверки достаточно времени. А во-вторых, наличие ряда фактов бесхозяйственности, нарушения законодательства в ведении учета, расходования средств. Если с этим не покончить, то у ОАО "Звенячи" плохая перспектива.

Алексей Михайлович КАЗЫРЕВИЧ, бывший механизатор ОАО "Звенячи".

Людзі загінулі дарэмна?

Непадалёку ад вёскі Азёры Гродзенскага раёна ёсць месца, якое называецца Святым балотам. У красавіку 1863 года на гэтым месцы адбылася адна з самых крываваў бітваў на гродзенскай зямлі — паміж паўстанцамі атрада Лянкевіча і накіраванымі для падаўлення паўстання салдатамі і казакамі. Сведка тых падзей — векавы дуб. За метраў 500 ад Святога дуба ўсталяваны крыж. Справа ў тым, што не ўсім загінуўшым паўстанцам пашчасціла быць пахаванымі на могілках у Азёрах. Шмат ваяроў каля загінулі ў балотцую канаву, дзе яны і засталіся. За польскім часам жаўнеры павыцягвалі збоўшчага чалавечыя косці, склаі ў адно месца, зрабілі, так сказаць, брацкую магілу, паставілі крыж. Там праводзілі набажэнствы і, як меркавалася, з цягам часу пабудуецца каплічка. Але прыйшлі беларускі і ўсё зруйнавалася, заставаліся толькі велічны дуб...

дуба, можна было і са святаром дамоўцца, каб адслужыў па загінуўшым імшчу. Выступілі б прамоўцы з гарсавата, з вобласці. Зварнуўся я ў наш Східзельскі гарсават. — Вы што, митинг там устроіць хопіце?! — Не, навошта, я ж кажу, каб хоць кветка хто прынес. — Мысль, конечно, интересная, но при чем здесь мы? Это же Озерский совет, вот к ним и обращайтесь! У Азёрах мне казалі, што зямлі іня, а ляс да балота, напуўна, адыходзяць да лясніцтва. Паехаў я ў Гродна, у Саюз паляўка Беларусі. Уважліва там мяне выслухалі, запісалі адрас і тэлефон, а што-небудзь зрабіць — не зрабілі. Выходзіць, дарэмна людзі загінулі. Нікому не было патрэбна іх змягане за свабоду: ні тады, ні цяпер. Сумна на гэтым свеце, спадары, як казаў вядомы класік, а мне дык і дабавіць няма чаго.

В.М. ФЕДАРАКА. г. Східзель Гродзенскага раёна.

ПЫТАННЕ—АДКАЗ

Штрафы для уладальнікаў сабак

Як можна пакараць суседа, які выгульвае сабаку — шарпея — без намордніка? І.Сямёнава, Баранавічы. Яшчэ ў 2001 годзе ўрад прыняў пастанову "Аб зацвярдзэнні Правілаў утрымання хатніх сабак, катой, а таксама адлову безнаглядных жывёл у населеных пунктах Рэспублікі Беларусі". Гэтай пастановай уладальнікам сабак і катой катэгарычна забараняецца: трымаць у адной кватэры больш за дзве жывёлы; заходзіць з жывёламі ў крамы, кафе, рэстараны, дзіцячыя сады і школы, грамадскія будынкі, паркі, скверы, на стадыёны, рынкі. (Дадзенае патрабаванне не распаўсюджваецца толькі на сабак-павадзюў); выгульваць сабак па-за спецыяльна адведзеныя для гэтага месцаў; выгульваць сабак без ка-

роткага ланцужка і намордніка (за выключэннем шчанюкоў ва ўзросце да трох месяцаў) і джаркатыўных сабак ростам да 25 сантыметраў (у карку); утрымліваць незарэгістраваных жывёл. Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

АДКРЫТЫ ЛІСТ

Намесніку прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь А.А.ТОЗІКУ

Скараціць?..

Хацелася б нагадаць, што, згодна з арт.3 Закона "Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусі", дзяржаўная палітыка ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны павінна грунтавацца на прызнанні гісторыка-культурнай спадчыны як фактара развіцця дзяржавы, адказнасці дзяржавы за захаванне гісторыка-культурнай спадчыны, захаванне і аднаўленне гісторыка-культурных каштоўнасцяў, утрыманне і выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцяў з улікам неабходнасці безумоўнага захавання іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцяў.

Даручэнне Савета міністраў Рэспублікі Беларусі ад 23.03.2013 г. №05/206-88 аб неабходнасці аналізу існаючага Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусі ў ўнясення прапанов па яго скарачэнні не адпавядае асноўным прынцыпам заканадаўства ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны, дыскрэдытуе вызначаную нарматыўна-прававымі дакументамі дзяржаўную палітыку Рэспублікі Беларусі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Дадзенай ініцыятыва Савета міністраў Рэспублікі Беларусі накравана не на ўмацаванне прадулжэння захавання гісторыка-культурнай спадчыны і адпавядае асноўным прынцыпам заканадаўства ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Ініцыятыва Савета міністраў Рэспублікі Беларусі накравана не на ўмацаванне прадулжэння захавання гісторыка-культурнай спадчыны і адпавядае асноўным прынцыпам заканадаўства ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Ініцыятыва Савета міністраў Рэспублікі Беларусі накравана не на ўмацаванне прадулжэння захавання гісторыка-культурнай спадчыны і адпавядае асноўным прынцыпам заканадаўства ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

Дарэчы, катой і сабакі павінны быць зарэгістраваны ў ЖЭСе. Парушэнне правілаў утрымання сабак і катой цягне папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад 100.000 да 1.500.000 рублёў. Калі пры гэтым была нанесена шкода здароўю людзей ці маёмасці, то да внаватых можа быць ужыты штраф у памеры ад 1.000.000 да 3.000.000 рублёў і нават адміністрацыйны арышт.

РУБАМ

Пра Беларусь забыліся?

У пятніцу ў Варшаве сустракаюцца міністры замежных спраў Польшчы, Расіі і Германіі. Гэта будзе чарговая сустрэча ў формуле гэтак званых Каралевецкага трохкутніка.

Прэс-сакратар польскага Міністэрства замежных спраў **Марцін Басацкі** паведаміў, што кіраўнікі дыпламатыі трох краін абмяркуюць найбольш важныя пытанні як міжнароднага, так і рэгіянальнага характару. У гэтым годзе будзе закранацца пытанне Сірыі і Карэйскага паўвострава. Але ў асноўным будуць абмяркоўвацца адносіны паміж Расіяй і ЕС, Расіяй і НАТО, а таксама рэгіянальныя пытанні, звязаныя з

Балтыйскім морам і Калінінградскай вобласцю.

Сустрэча ўжо трыццаць гадоў. Два гады таму міністры замежных спраў **Радаслаў Сікорскі**, **Гда Вестэрвэ** і **Сяргей Лаўроў** сустракаліся ў Калінінградзе, а год таму ў Берліне.

Чаму на сустрэчы гэтай групы адсутнічае Беларусь, якая знаходзіцца ў сярэдзіне яе? Ці, можа, нашы інтарэсы прадстаўляе Расія?

Нямеччына: найбольшая хваля эміграцыі за 20 гадоў

Значна вырасла колькасць іспанцаў, італьянцаў і грэкаў, якія прыязджаюць па паліцыю ў Нямеччыну. З даных Федэральнага статыстычнага бюро вынікае, што ў мінулым годзе ў краіну прыехала амаль 1,1 мільёна мігрантаў. У параўнанні з 2011 годам гэта больш на 13%.

Больш за 40% вырасла колькасць мігрантаў з краін паўдня

Еўропы, якія знаходзяцца ў глыбокім крызісе. З грэцыі прыбыло агулам 34 тысячы чалавек, а з Іспаніі амаль 30 тысяч.

Значнай групай мігрантаў з'яўляюцца прыежджыя з Усходняй Еўропы. Найбольш з Польшчы — 176 тысяч (больш на 8% у параўнанні з 2011 годам), а таксама 116 тысяч з Румыніі.

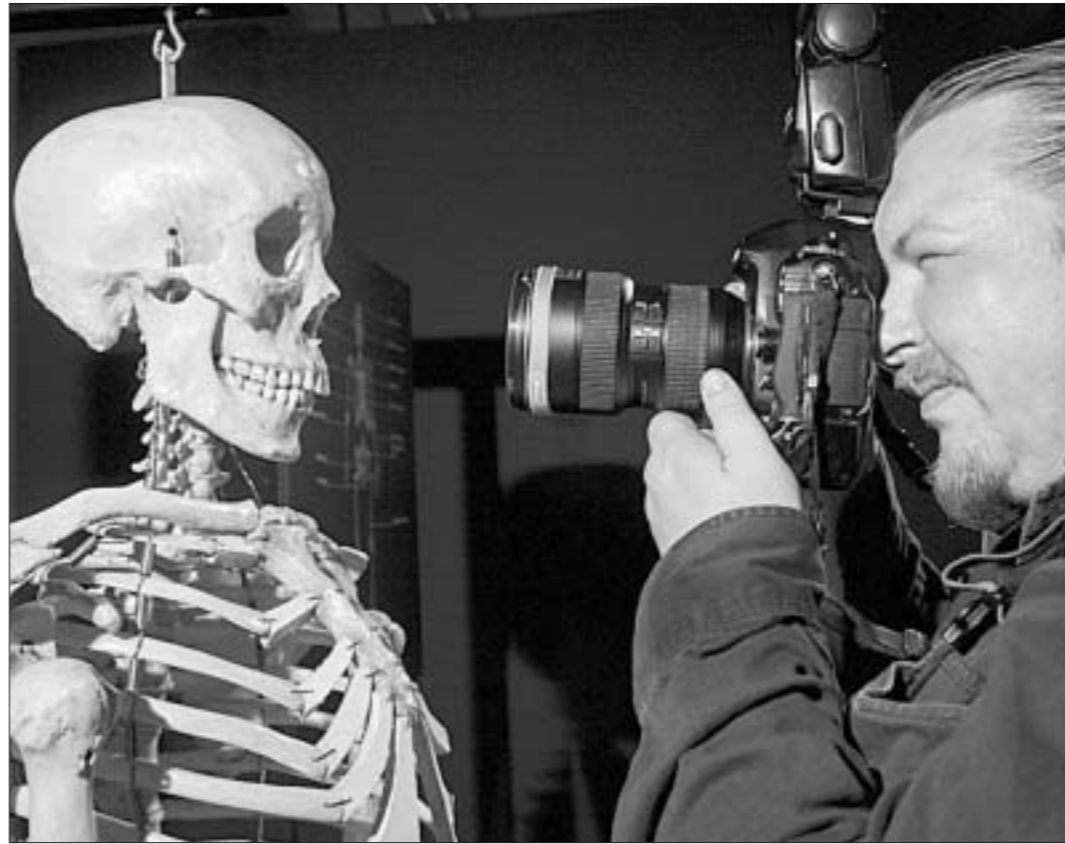
ЧУЛІ?

На роварах у Сібір

Каля 20 веласіпедыстаў выехалі з паўднёва-польскага горада **Люблінца**, каб праехаць 8,5 тысячы кіламетраў і праз 2,5 месяца даяхаць да **Усходняй Сібіры**. Іх мэтай — дабрацца да прыбайкальскай вёскі **Вяршына**, заснаванай польскімі перасяленцамі сто гадоў таму.

Падарожнікі праедуць на роварах праз Беларусь, Расію, Казахстан, Манголію. Як заяўляюць удзельнікі веларабату, яны "едуць дзеля Польшчы", а ў мясцовы касцёл вязуць рэліквіі героя польскага антыкамуністычнага супраціву ксяндза **Ежы Папялушкі**.

Веларабег арганізаваў айцец **Томаш Мазура**, які займаецца душпастырствам сярод моладзі ў Люблінцы. Вяршына — бадай што адзіная вёска ў Расіі, дзе большасць жыхароў размаўляе па-польску дома. Тут стаіць каталіцкі касцёл, а ў школах заняткі вядуцца на польскай мове.

Загляните внутрь себя

Анатомическая выставка не для слабонервных под названием "Тайны тела. Вселенная внутри" открылась в Москве. На ней представлено около 200 образцов, каждый из которых является настоящим человеческим органом или телом, сохранным при помощи процедуры пластикации. Экспонаты наглядно демонстрируют динамику работы человеческих мышц, а также различных систем организма.

Фото Никиты ШОХОВА.

Швейцарцы — лидеры на наяўнасці прыватнай зброі

У гэтай краіне на сто грамадзян прыпадае 57 штук зброі, у Польшчы — менш, чым адна штука.

У першую дзясятку ўваходзяць — Швейцарыя, Аўстрыя, Фінляндыя, Нарвегія, Швецыя, Данія, Партугалія, Мальта, Турцыя і Італія. Сярод 37 краін, дзе былі праведзены даследаванні, Польшча займае 33-е месца. У

Швейцарыя на сто грамадзян прыпадае 57 штук зброі, Швейцарыя лідзіруе таксама па колькасці параненых і забітых зброй.

Большасць легальнай зброі ў прыватных руках складае па-

люўнічя і спартыўная. Сярод нелегальнай ёсць нават кулямёты. Эксперты ацэняюць, што, напрыклад, у Фінляндыі захоўваецца каля мільёна штук незарэгістраванай зброі.

ШТО НОВАГА?

Пісталет з друкарні

У ЗША ўпершыню выкарыстаны раздрукаваны, трохмерны пісталет. Новую тэхналогію распрацавала фірма з Тэхаса.

Пісталет складаецца з некалькіх частак. Усе яны раздрукаваны пры выкарыстанні адмысловага пластыка. Толькі шпіль зроблены з металу.

Зброю вырабавалі ў Тэхасе. "Канешне, такая зброя можа быць выкарыстана супраць людзей, але гэта недастатковая прычына, каб заблакава-

ваць гэтую тэхналогію. Важнейшай з'яўляецца свабода", — кажа аўтар ідэі **Коды Ульсан**. Яго фірма плануе распаўсюдзіць праграму па друкаванні зброі ў інтэрнаце. Скептыкі кажуць, што гэта вельмі небяспечная ідэя, паколькі тэрарыстычныя такі пісталет зможа раздрукаваць кожны.

ВЗГЛЯД СО СТОРОНЫ

Чему Советский Союз научил Китай?

Как лидеры Коммунистической партии Китая вспоминают Советский Союз? На протяжении последних 20 лет крушение СССР является важным уроком для всей палитры китайских политических мыслителей, от консерваторов до либералов. Более того, этот опыт интенсивно изучался и анализировался в партийных школах и учреждениях Академии общественных наук КНР, то есть в настоящих оплотах китайского марксизма, и все эти исследователи обычно приходили к одному выводу: КПК должна разобраться с коррупцией и другими социальными проблемами до того, как ее заставят это сделать извне.

Попытки КПК извлечь урок из гибели СССР хорошо описаны в книге **Дэвида Шамбо** "Коммунистическая партия Китая: атрофия и адаптация", опубликованной в 2009 году. В ней сказано, что на тему реформ в научно-исследова-

тельских кругах КПК велась оживленная дискуссия. Именно вышеописанные исследования легли в основу теоретической базы для неудачных попыток **Ху Цзиньтао** бороться с коррупцией посредством улучшения партийной дисциплины.

С точки зрения китайских аналитиков, несвоевременные реформы были одной из ошибок **Горбачева**, но для них гораздо важнее то, что под его началом партия не смогла ни обеспечить в стране экономический рост, ни предложить

эффективной модели управления. Ли Цзиньцзе, специалист по СССР в Академии общественных наук КНР, в разговоре с **Шамбо** сказал, что основной причиной развала Советского Союза была его неспособность меняться: "Кражу страны предшествовал крах партии. Коммунистические лидеры Союза не понимали экономики и упорно излагали реформ, слепо веря в живучесть своей модели. КПСС не обновлялась, не пыталась адаптироваться к реалиям нового времени. За 75 лет существования партии СССР так и не начал идти по пути большего демократизма. Когда же под руководством **Горбачева** пар-

тийные лидеры все же начали проводить демократические реформы, было уже слишком поздно, да и стратегия реформирования была выбрана неправильно. Все это лишь ускорило крах Союза". Крах Советского Союза в Китае вспоминают не как пример торжества демократии, а как пример того, что может случиться, если дать слишком много свободы слишком рано. Для большинства китайцев переход России к демократии ассоциируется в первую очередь с огромными территориальными потерями и присвоением массы государственных средств и активов новым классом олигархов.

Надо сказать, что у жителей страны, в которой две самые большие провинции известны своими сепаратистскими движениями, есть все основания воспринимать ситуацию именно так. Гораздо более привлекательным выглядит опыт **Кореи** и **Тайваня**, где устойчивый экономический рост и постепенное расширение границ среднего класса позволили осуществить переход к демократии достаточно мирно. Советский Союз — напоминание о том, почему Китай нуждается в реформах, и заверение в том, что реформы не поставят под угрозу власть партии, в пользу чего говорят еще и то, что **Си Цзиньпин** раз-

за разом напоминает о своей верности базовым идеалам коммунизма. Для китайского лидера обращение к советскому наследию — аргумент в пользу тех постепенных реформ, которые действительно могут быть проведены в рамках существующей системы: серьезной борьбы с коррупцией, развития внутреннего рынка или ограничения зыбкой государственного сектора в китайской экономике. Это, конечно, не "гласность" эпохи **Горбачева**, но все же шаг вперед. **Дэвид КОЭН.**

С космодрома в Гвиане запущена ракета с первым эстонским спутником

Европейская ракета-носитель легкого класса "Вега" успешно стартовала с космодрома в Гвианском космическом центре.

На ее борту находятся три научно-исследовательских спутника: европейский аппарат "Проба-V" (Prоба-V), вьетнамский "ВНРЕДСат-1" (VNREDSat-1), а также "ЭСТКьюб-1" (ESTCube-1) — первый в истории эстонский спутник весом всего 1,3 кг, созданный студентами Тартуского университета.

ЭВРИКА!

Солнечный импульс

То, чего экологи и борцы за чистоту окружающей среды ожидали с не меньшим нетерпением, чем энтузиасты авиации, произошло в США. От взлетной полосы калифорнийского аэродрома "Моффетт", расположенного к югу от Сан-Франциско, оторвался самолет, которому для полета не нужны ни керосин, ни бензин, ни водород, ни дизельное топливо. Прямо, как Маленький принц, помните? "Он никогда не испытывал ни голода, ни жажды. Ему довольно солнечного луча..."

Этому самолету действительно достаточно солнечного луча в буквальном смысле слова. Они питают 12.000 ячеек солнечных батарей, размещенных на верхней поверхности его крыла. Отсюда и его название "Солнечный импульс".

Через 18 часов 18 минут после взлета "Импульс" приземлился в городе **Феникс**, штат **Аризона**, преодолев дистанцию 1200 километров. А конечная цель его нынешнего путешествия — Восточное побережье США, город **Нью-Йорк**. По расчетам организаторов перелета,

на это может пойти до двух месяцев с учетом задержек по метеорологическим причинам ("Импульс" крайне чувствителен к погодным условиям). Его крейсерская скорость не превышает 70 километров в час. Как признаются сами авторы "Солнечного импульса", практически пользы от их детища в настоящее время не больше, чем от самолета **Линдберга**, на котором тот в 1927 году перелетел Атлантический океан. Машина обладала невиданной дальностью полета, однако все, что могла сделать, это перенести одно-

го человека на 6000 километров. Но лиха беда начало. Конечно, трудно представить себе в обозримом будущем работающий на солнечных батареях самолет, который обладал бы вместимостью "Боинга-747" или "А-380". Но беспилотные варианты машин типа "Солнечного импульса" уже вполне могут выступать в роли "атмосферных спутников" — ретрансляторов, сподобных неделями, а то и месяцами летать без посадки в заданном районе.

СРАВНИМ

Города, где родились Гитлер и Сталин: сходства и отличия

Герой или диктатор

"Они считают его местным героем, грузинским мальчишкой, который выиграл Вторую мировую войну и изменил мир. Однако некоторые — особенно западники — его ненавидят, считая диктатором, который подавил грузинскую независимость".

"Я не пытаюсь ставить знак равенства между ними. Мне просто любопытно, как жители городов относятся к их наследиям", — объясняет я.

Город бедный. Даже зимой пенсионеры стараются немного заработать на еду, помогая водителям авто парковаться. Браунау совершенно иной: уютный австрийский городок с красивыми и хорошо сохранившимися средневековыми домами.

Перейдя по мосту через реку **Инн**, вы окажетесь в **Баварии** — процветающей области одной из самых богатых стран Европы. Кажется, единственное, что объединяет эти города, — имена их самых известных сыновей. **Адольф Гитлер** родился в Браунау в 1889 году. Десятью годами ранее в Гори родился **Иосиф Сталин**. "Некоторым людям здесь может не понравиться сравнение Сталина с Гитлером", — говорит один из жителей Гори.

Жители городов, где родились диктаторы Иосиф Сталин и Адольф Гитлер, совершенно по-разному относятся к вопросу об упоминании имен их знаменитых земляков и их историческому наследию. Весьма сложно представить два более разных города, чем грузинский **Гори** и австрийский **Браунау-на-Инне**.

Гори с его обветшалыми многоэтажными домами советского периода расположен в предгорье Кавказского хребта. В городе все еще можно увидеть следы войны 2008 года между Грузией и Россией, когда российская армия вошла в город.

Город бедный. Даже зимой пенсионеры стараются немного заработать на еду, помогая водителям авто парковаться. Браунау совершенно иной: уютный австрийский городок с красивыми и хорошо сохранившимися средневековыми домами.

Перейдя по мосту через реку **Инн**, вы окажетесь в **Баварии** — процветающей области одной из самых богатых стран Европы. Кажется, единственное, что объединяет эти города, — имена их самых известных сыновей. **Адольф Гитлер** родился в Браунау в 1889 году. Десятью годами ранее в Гори родился **Иосиф Сталин**. "Некоторым людям здесь может не понравиться сравнение Сталина с Гитлером", — говорит один из жителей Гори.

разместить на стене дома, где родился Гитлер, табличку, констатирующую этот исторический факт. Однако владелец дома не разрешил бы нам этого сделать", — говорит представитель городской администрации.

Молчание или дискуссия

В Браунау идут споры о том, стоит ли обсуждать наследие Гитлера более открыто или лучше хранить молчание об этой странице истории. "Мы не виноваты в том, что Гитлер родился здесь. Нам не нужно извиняться за наш город", — говорит один из жителей Браунау.

Однако, по мнению местного историка **Флориана**, жители города не должны считать, что у них нет никаких обязательств. "Даже если Гитлер провел здесь всего три года, Браунау уже запятнан, мы должны выступать против нацизма", — говорит он.

Во времена Третьего Рейха нацисты купили дом Гитлера у владельца, семьи **Поммер**. После войны **Поммеры** выкупили дом обратно. В 1970-х гг. Министерство внутренних дел Австрии арендовало у **Поммеров** дом, чтобы не допустить превращения здания в место поклонения неонацистам. До 2011 года в доме разме-

тился центр для инвалидов. Однако центр пришлось переместить, поскольку владелица **Герлинда Поммер** не согласилась с планируемыми изменениями и ремонтом.

Разговоры об отношении к наследию Гитлера в итоге вылились в бурную дискуссию.

Некоторые хотят, чтобы в доме разместили центр, посвященный нацистскому прошлому Германии. Другие говорят, что здесь должны быть обычные квартиры или колледж.

Один ультраправый политик предлагает открыть в особняке роддом. Российский депутат однажды предложил взорвать дом.

Когда я спросила адвоката **госпожи Поммер**, чтобы попросить о комментарии, секретарь повесила трубку.

В Браунау всё, что касается Гитлера, спрятано. В Гори Сталин демонстрирует с гордостью. Две разные реакции на непостоянное историческое наследие.

Когда я спросила одного человека в Браунау, какой из этих двух подходов лучше, он пожал плечами: "Что бы вы ни выбрали, раскритикуют в любом случае. Но все же лучше, как правило, не молчать".

Бетани БЕЛЛ, "BBCRussian.com". Великобритания.

ПРЕЗЕНТАЦЫЯ

Алесь Чахоўскі і яго прыватная опера

Прыватная опера ў Мінску — да нядаўняга часу гэта была не мара. Гэта была хутчэй ілюзія. І тым не менш нават ілюзіі часам матэрыялізуюцца.

У выніку ў канцы месяца — а дакладней 30 мая і 5 чэрвеня — у Палацы прафсаюзаў мы пачнем оперу беларуска-польскага кампазітара XIX стагоддзя Станіслава Манюшкі, якая ніколі не гучала ў Беларусі.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Ці прыцягнулі да адказнасці распаўсюджвальніка порна?

Некалькі тыдняў таму сродкі масавай інфармацыі пісалі пра рэжысёра, які запусціў ў эфір БелМузТБ парнаграфічны ролік.

Валерый ЦІШУК, Баранавічы.

На хлопца сапраўды завялі крымінальную справу за публічную дэманстрацыю парнаграфічных матэрыялаў з выкары-

станнем сетак электрасувязі агульнага карыстання.

зараз размяшчаецца кафе "Біблос". Хадзіў у гімназію — цяпер гэта будынак абласных прафсаюзаў на плошчы Свабоды.

Алена МАЛОЧКА.

станам — маўляў, пасварыўся з дзяцінчай.

Але суда яшчэ не было. Як паведамілі ў Следчым камітэце, хлопца адрэагавалі на псіхалагічна-псіхіятрычную экспертызу ў стацыянарнае аддзяленне спецыялізаванай бальніцы.

Аліна ВЕТРАВА.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 13 МАЯ

Table with TV schedules for Monday, May 13th, listing channels like Беларусь 1, ОНТ, РТР-Беларусь, НТВ-Беларусь and their respective programs.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

11—17 мая

МІНСК Тэатры

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы. 12 — "Самотны захад". 13 — "Старомодная камедыя", "Паўлінка".

Новы тэатр

13 — "Бешеные деньги". 15 — "Яблочный пирог". 16 — "Гастролі Каўнаскага камернага тэатра. Дзень і ноч".

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр

15 — "Зрелость", "Словно звезды встают пророчества...". 17 — "Обыкновенная история".

Палац Рэспублікі

14 — Майкл Болтан з Прэзідэнцкім аркестрам Рэспублікі Беларусь. 11 — Абанемент №3 "Дзіцячыя гады любімых кампазітараў".

Белдзяржфілармонія

12 — "Містэрыя", ваканьная група "Камерата". Творчы вечар Волгі Вароб'ёвай.

15 — "Загублена душа, або Пакарне грэшніка".

Гомельскі абласны драматычны тэатр

11 — "Верная жена". 12 — "Золотое счастье, или Еще раз про курочку Рябу", "Школа соблазна".

Гродзенскі абласны драматычны тэатр

11 — "Возвращение Дон Жуана". 12 — "День рождения кота Леопольда", "Камедия пра нешчаслівага селяніна...".

15 — "Сонейка і снежныя чалавечкі".

Магілёўскі абласны драматычны тэатр

15, 16, 17 — "Фрэнкен Жулі". 15, 16, 17 — "Лобознатальный слоненок".

Канцэртны зал "Мінск"

13 — "На том же месте, в будущем году...". 15 — Ансамбль "Бяседа".

Брэстскі абласны драматычны тэатр

12 — "Прямакі". 15 — "На дне". 16, 17 — Ансамбль народнай песні "Сорока".

Віцебскі абласны драматычны тэатр

11 — "Парадоксы пацуды". 12 — "Псіхааналітык для псіхааналітыка".

Белсат

07.00, 14.55 "ПраСвет". 07.25 "Зона "Свабоды".

ВТОРНИК, 14 МАЯ

Table with TV schedules for Tuesday, May 14th, listing channels like Беларусь 1, ОНТ, РТР-Беларусь, НТВ-Беларусь and their respective programs.

Беларусь 2

07.00 "Утро". 09.00, 21.30 "Тэлебарометр". 09.05, 16.05 "Развод и девичья фамилия".

Мір

05.00 "Огонь любви". 06.40 Мультфильмы.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 18.00 "Зямля беларуская". 08.15, 20.05 "Свято далёкай зоркі".

Белсат

07.00, 14.55 "ПраСвет". 07.25 "Зона "Свабоды".

Белсат

07.00, 19.00, 19.15, 19.20, 19.30, 20.00, 20.10, 20.15, 21.25, 21.40, 23.35, 01.55 "Студия "Белсат".

СРЕДА, 15 МАЯ

Table with TV schedules for Wednesday, May 15th, listing channels like Беларусь 1, ОНТ, РТР-Беларусь, НТВ-Беларусь and their respective programs.

Беларусь 2

06.55, 19.30 "Родня". Худ.фильм.

Мір

05.00 "Огонь любви". 06.40 Мультфильмы.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 18.00 "Зямля беларуская". 08.15, 16.15, 20.15 "Беларускі народны календар. Радуніца".

Белсат

07.00, 19.00, 19.15, 19.20, 19.30, 20.00, 20.10, 20.15, 21.25, 21.40, 23.35, 01.55 "Студия "Белсат".

Белсат

07.00, 19.00, 19.15, 19.20, 19.30, 20.00, 20.10, 20.15, 21.25, 21.40, 23.35, 01.55 "Студия "Белсат".

ЧЕТВЕРГ, 16 МАЯ

ПОДЬУМ

Марына Лінчук прэзентавала купальнікі Victoria's Secret

Папулярны амерыканскі брэнд ніжняй бялізны Victoria's Secret выпустіў новую калекцыю купальнікаў. Беларуская красуня і топ-мадэль Марына Лінчук прыняла ўдзел у рэкламе пляжных навінак.

Беларусь 1
06.00, 07.15, 08.20 "Добroe утро, Беларусь".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".

16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженемся!".
18.20 "Два с половиной человека".

НТВ-Беларусь
06.00 "НТВ утром".
08.10 "Возвращение Мухтара".
09.00 "Суд присяжных".

18.30 "Слово женщине".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыши!".
20.40 "Кавказская рулетка".

11.30 "Дачные истории".
12.25, 01.25 "Диаспоры".
12.55 "Родина".
14.45 "Кыргызстан в лицах".

Белсат
07.00, 09.20, 12.05, 14.30, 19.00, 19.15, 19.20, 19.30, 20.00, 20.15, 21.25, 21.40, 23.15, 01.40 "Студия "Белсат".

ОНТ
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".

РТР-Беларусь
07.00 "Утро России".
10.05 "Дело Х. Следствие продолжается".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".

СТВ
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".

Мир
05.00 "Огонь любви".
06.40 Мультфильмы.
07.05 "Тик-так".
07.20 "Пять минут до метро".

Беларусь 3
08.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 "Земля беларуская".
08.15, 20.05 "Родная песня ваявода".
08.40, 19.05 "Гісторыя беларускага тэатра. Нараджэнне".

07.00, 09.20, 12.05, 14.30, 19.00, 19.15, 19.20, 19.30, 20.00, 20.15, 21.25, 21.40, 23.15, 01.40 "Студия "Белсат".

ПЯТНИЦА, 17 МАЯ

Беларусь 1
06.00, 07.15, 08.20 "Добroe утро, Беларусь".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.45 "Новости".

13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".

12.00 "Прямой эфир".
12.50 "Хугорянин".
12.50, 16.50, 19.50, 23.15 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".

14.35 "Таинственная Россия: Новгородская область. Среда обитания крокодилов?".
15.35, 18.30 "Обзор".
16.25 "Прокурорская проверка".

18.30 "Такова судьба".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыши!".
20.30 Первая лига МС КВН. 1/8 финала.

18.45 "Артисты".
21.25 "Любимые актеры. Татьяна Пельцер".
21.55 "Свадьба с приданым".
Худ.фильм.

ОНТ
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".

РТР-Беларусь
07.00 "Утро России".
10.05 "Право на встречу".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".

СТВ
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".

Мир
05.00 "Огонь любви".
06.40 Мультфильмы.
07.05 "Тик-так".
07.20 "Пять минут до метро".

Беларусь 2
07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Развод и девичья фамилия".

Белсат
08.00, 12.00, 16.00, 18.00 "Земля беларуская".
08.15, 18.00 "Легенда пра Тураў".

СУББОТА, 18 МАЯ

Беларусь 1
06.00, 07.15, 08.20 "Добroe утро, Беларусь".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".

07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 "Смешарики".
09.20 "Здоровье".

11.15 "Субботник".
11.55 "Ретроуизм".
12.10 "Два капитана".
14.15 "Тайна трех океанов. В погоне за призраком".

23.45 "Михаил Шуфутинский. "Концерт в день рождения".
01.40 "Луч Света".
СТВ
06.20 "Солдаты. Новый призыв".

Беларусь 2
07.45 Художественная гимнастика. Этап Кубка мира.
09.25 "Внеклассный час".
09.45, 22.15 "Тэлебарометр".

09.00, 19.40 "Академик Паўлюўскі, альбом Падарожжа ў паралельны свет".
07.35 "Миллион вопросов о природе".
07.50 "Смешарики".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 19 МАЯ

Беларусь 1
07.05 "Семь стариков и одна девушка".
08.30 "Снасьць".
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".

07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 "Непутевые заметки".

12.20 "В старых ритмах".
Худ.фильм.
00.15 "Реакция Вассермана".
00.45 "Школа злословия".
СТВ
06.30 "Солдаты. Новый призыв".

16.55 Хоккей. Чемпионат мира. Матч за 3-е место. Прямая трансляция.
19.20 "Суперлото".
20.25 "Навыны надвор'я".

13.25 "Наперёд у минулае".
13.50, 22.30 "Летяпис часу".
14.30, 23.10 Кароткаметражны фільм.
15.00, 21.30 "Мудрасць дабрыні".

18.15 "Без рэтушы". "Сакрат Яновіч: як я стаў беларусам".
Рэпартаж.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".

«Народная Воля» в Twitter www.twitter.com/narodnaya_volya в Facebook www.facebook.com/nv.online.info в Vkontakte www.vk.com/nvonlineinfo

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. ISSN 2071-9647. Падпісныя індэксы: 63222, 632222. Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ